

Државен завод
за статистика

Референтни метаподатоци според ESMS 2.0 структура

Статистичко истражување за промет од услуги

ДС_УСЛ.1_Q_MK_2024_4

Референтни метаподатоци според ESMS 2.0 структура

1	Контакт
1.1	Организација/ институција за контакт
Државен завод за статистика	
1.2	Организациска единица за контакт
Одделение за туризам, внатрешна трговија и услуги	
1.3	Лице за контакт
Јана Гркова	
1.4	Звање на лицето за контакт
Соработник	
1.5	Поштенска адреса
ул. „Даме Груев“ бр. 4, 1000 Скопје, Република Северна Македонија	
1.6	Електронска адреса
jana.grkova@stat.gov.mk	
1.7	Телефонски број
++389 2 3295661	
1.8	Факс
++389 2 3111336	
2	Ажурирање метаподатоци
2.1	Последна потврда на метаподатоците
12.06.2025	
2.2	Последна објава на метаподатоците
12.06.2025	
2.3	Последно ажурирање на метаподатоците
12.06.2025	

Државен завод за статистика

3	Статистичка презентација
3.1	Опис на податоците
Индексите на прометот на услуги се тримесечни и спаѓаат во групата на главни европски краткорочни економски индикатори. Податоците врз основа на кои се пресметува индексот се добиваат на квартално ниво од административен извор од Управата за јавни приходи. Индексите на прометот на услуги се користат за следење на тековниот економски развој и за краткорочни предвидувања, ја проценуваат просечната промена на прометот помеѓу два временски периоди. Се пресметува на базна година (2021 = 100).	
3.2	Систем на класификации
Национална класификација на дејности - НКД Рев.2.	
3.3	Опфат на сектор/и
Е/ Трговија на големо и трговија на мало; поправка на моторни возила и мотоцикли (трговијата на мало не е земена во пресметките, за неа се пресметува посебен индекс според ЕУ регулативата за краткорочните статистики – Анекс Ц) • 45 Трговија на големо и на мало со моторни возила и мотоцикли и поправка на моторни возила и мотоцикли • 46 Трговија на големо, освен трговија со моторни возила и мотоцикли Ж/ Транспорт и складирање • 49 Копнен транспорт и цевоводен транспорт • 50 Воден транспорт • 51 Воздухопловен транспорт • 52 Складирање и помошни дејности во превозот • 53 Поштенски и курирски дејности З/ Објекти за сместување и сервисни дејности со храна • 55 Објекти за сместување • 56 Дејности за подготовка на оброци и служење на храна С/ Информации и комуникации • 58 Издавачка дејност • 59 Филмска дејност, продукција на видео и телевизиска програма и дејности на снимање на звучни записи и музичко издаваштво • 60 Емитирање на програма • 61 Телекомуникации • 62 Компјутерско програмирање, консултантски и сродни дејности • 63 Информативни услужни дејности Ј/ Дејности во врска со недвижен имот	

К/ Стручни, научни и технички дејности

- 69 Правни и сметководствени дејности
- 70 Управувачки дејности; советување во врска со управувањето
- 71 Архитектонски дејности и инженерство; техничко испитување и анализа
- 72 Научно истражување и развој
- 73 Маркетинг (реклама и пропаганда) и истражување на пазарот
- 74 Останати стручни, научни и технички дејности
- 75 Ветеринарни дејности

Л/ Административни и помошни услужни дејности

- 77 Дејности на изнајмување и давање под закуп (лизинг)
- 78 Дејности на вработување
- 79 Туристички агенции, организатори на патувања (туроператори) и останати резервациски услуги како и дејности поврзани со нив
- 80 Заштитни и истражни дејности
- 81 Услуги поврзани со одржување на згради и дејности на уредување и одржување на животната средина и природата
- 82 Канцелариско - административни и помошни дејности и деловно-помошни дејности

О/ Други услужни дејности**3.4 Статистички концепти и дефиниции**

Прометот се состои од вкупните фактурирани сметки од единицата за набљудување за време на референтниот период, а тоа одговара на продажбата на стоки или услуги на пазарот на трети лица. Прометот исклучува ДДВ и други слични одбиени даноци директно поврзани со прометот, како и сите давачки и давачките за стоките или услугите фактурирани од деловниот субјект.

3.5 Статистичка единица

Статистичката единица: претпријатие.

3.6 Статистичка популација

Сите претпријатија од областа на услуги според регулативата за СТС со следниве главни белези:

- идентификациски карактеристики (идентификациски број, назив)
- економски/стратификациски карактеристики (главна активност, промет)

3.7 Референтна област

- НТЕС 1 и 2 (Република Северна Македонија)

3.8 Временска покриеност

Индексите се пресметуваат од првото тримесечје од 2014 година понатаму.

3.9 Базен период

2021 = 100	
4	Единица на мерење
Индекси (%).	
5	Референтен период
Тримесечје - се следи прометот кој извештајните единици го остваруваат на ниво на тримесечје.	
6	Институционален мандат
6.1	Законски акти и други договори
Национални: • <u>Закон за државната статистика</u> („Службен весник на Република Македонија“ бр. 54/1997, 21/2007, 51/2011, 104/2013, 42/2014, 192/2015, 27/2016, 83/2018, 220/2018) и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.31/20) • <u>Програма за статистички истражувања 2023 – 2027</u> („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 29/23 и 57/25). • Договор за соработка меѓу Централниот регистар на Република Северна Македонија и Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија Меѓународни: • <u>Регулатива (ЕУ) Бр.2019/2152</u> на Европскиот парламент и на Советот, за европските деловни статистики со која се укинуваат 10 правни акти од областа на деловните статистики • <u>Регулатива за имплементација Бр. 2020/1197</u> од Комисијата за утврдување технички спецификации и аранжмани во согласност со Регулативата (ЕУ) 2019/2152 на Европскиот парламент и на Советот за европска деловна статистика со која се укинуваат 10 правни акти од областа на деловната статистика	
6.2	Споделување на податоци
Индексите на промет на услугите се објавуваат на веб-страницата на Државниот завод за статистика. Податоците се испраќаат до Евростат преку eDAMIS.	
7	Доверливост
7.1	Доверливост - политика
1. Заштитата на индивидуалните податоци е регулирана со <u>Закон за државна статистика</u> . 2. Основните принципи и активности, што се преземаат за да се обезбеди доверливоста на податоците се опишани во <u>Политика за статистичка доверливост</u> .	

7.2	Доверливост - третирање на податоците
Во согласност со член 38 од <u>Закон за државна статистика</u> и <u>Политика за статистичка доверливост</u> , индивидуалните податоци не се објавуваат.	
8	Политика за објавување
8.1	Календар на објавување
Датумот на објавување на податоците се утврдува во Календарот за објавување на Соопштенија, кој се ажурира квартално.	
8.2	Пристап до Календарот на објавување
<u>Календар на објавувања</u>	
8.3	Кориснички пристап
Сите корисници имаат истовремено (или еднаков) пристап до статистичките податоци: ова значи дека датумите за објавување на статистичките податоци се претходно јавно објавени и никој корисник нема пристап до официјалните статистички податоци пред нивното објавување. Статистичките податоци прво се објавуваат во едицијата „Соопштенија “ на ВЕБ страницата на Државниот завод за статистика во 12.00 часот.	
9	Фреквенција на дисеминација
Тримесечна.	
10	Достапност и јасност
10.1	Соопштенија
Во согласност со <u>Стратегија за дисеминација</u> , Соопштенијата се објавуваат годишно и истите се достапни на ВЕБ страницата на ДЗС во поглавјето:„Соопштенија“ (<u>Индекси на прометот во услугите</u>)	
10.2	Публикации
Податоците не се објавени во публикација.	
10.3	Онлајн база на податоци
МАКСтат базата на податоци - Внатрешна трговија - Индекс на прометот на услугите. https://makstat.stat.gov.mk/PXWeb/pxweb/mk/MakStat/MakStat_VnatresnaTrgovija_VTBazna2021/350_VTrg_Mk_indprusl_ml.px/	
10.4	Пристап до микроподатоци
Користењето на микроподатоци за надворешни корисници е можно само за истражувачки цели и се врши во согласност со Законот за државна статистика (член 41, член 42 и член 43). Пристапот до анонимизирани микроподатоци е дефиниран со интерна процедура на Државниот завод за статистика - (<u>Пристап до анонимизирани микроподатоци за научно - истражувачки цели</u> .	

10.5	Друго
По барање на корисниците, податоците се подготвуваат и во форма согласно нивните потреби. Податоци се испраќаат до Евростат или други меѓународни статистички организации и се објавуваат на веб-страницата на тие институции.	
10.6	Документација за методологијата
Методолошко објаснување за соопштението: Индекси на прометот во услугите http://www.stat.gov.mk/MetodoloskiObjasSoop.aspx?id=138&rbrObl=26 Методологија за краткорочни деловни статистики, на Евростат https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1916593/1917176/KS-BG-06-001-EN.pdf/973bf1c8-e598-4228-9d18-2f7704a95e45	
10.7	Документација за квалитетот
Извештај за квалитет за 2024, од ДЗС, во Евростат	
11	Управување со квалитет
11.1	Обезбедување на квалитетот
Квалитетот на процесите и продуктите, во Државниот завод за статистика се обезбедува со почитување на <u>Кодекс за работа на европската статистика</u> и Рамката за оценка на квалитетот во рамките на Европскиот статистички систем (<u>ESS Quality Assurance Framework</u>). Критериумите за квалитет се утврдени и во Законот за државна статистика во член 46 и член 4в (<u>Закон за државна статистика</u>).	
11.2	Оценка на квалитетот
Државниот завод за статистика ги реализира статистичките активности во согласност со Статистичкиот бизнис процес модел, кој се базира на меѓународниот модел - Генерички статистички бизнос процес модел (Generic Statistical Business Process Model-GSBPM) . Примената на овој модел, како и примената на меѓународните стандарди во статистичката продукција обезбедуваат високо ниво на точност и споредливост на податоците.	
12	Релевантност
12.1	Потреби на корисниците
Податоците за индексите на прометот во услугите се користат од Владата, Евростат, бизнис заедницата, меѓународните организации, внатрешни корисници. Тримесечните индекси на прометот ги мерат промените во прометот на претпријатија во услугите и се погодни за следење на тековните економски случувања и краткорочни предвидувања.	
12.2	Задоволство на корисниците
Почнувајќи од 2009 година, Државниот завод за статистика на секои три години спроведува Анкета за задоволство на корисниците.	
12.3	Комплетност

Сите нивоа на агрегација, според регулативите за краткорочни статистики, за индексите на прометот во услугите, се пресметуваат и објавуваат на национално ниво и се пренесуваат до Евростат, почнувајќи од референтната година 2014.

13	Точност и веродостојност
13.1	Севкупна точност
Методологијата на истражувањето и начинот на прибирање на податоците обезбедуваат солиден опфат и точност на податоците.	
13.2	Примерочни грешки
Не е применливо.	
13.3	Непримерочни грешки
Според <u>Регулатива за имплементација Бр. 2020/1197</u> од Комисијата за утврдување технички спецификации и аранжмани во согласност со Регулативата (ЕУ) 2019/2152 на Европскиот парламент и на Советот за европска деловна статистика со која се укинуваат 10 правни акти од областа на деловната статистика, не е предвидено пресметка на непримерочни грешки.	
14	Навременост и точност
14.1	Навременост
Податоците за тримесечното истражување за индексот на прометот на услуги го објавуваме 75 дена по завршувањето на референтното тримесечие (Т+75).	
14.2	Точност
Сите податоци се објавени според роковите во Календарот на објавување.	
15	Кохерентност и споредливост
15.1	Географска споредливост
Постои географска споредливост на дисеминираните податоци на национално и регионално ниво. Податоците се прибираат во согласност со Европските регулативи, со што се обезбедува споредливост на националните податоци со европските податоци.	
15.2	Временска споредливост
Обезбедена е споредливост на податоците од 2014 година, без прекин во временската серија.	
15.3	Меѓудоменска кохерентност
Не се испитува меѓудоменската кохерентност.	

15.4	Внатрешна кохерентност
Внатрешна кохерентност на податоците е обезбедена, податоците се контролираат и анализираат во процесот на производство.	
16	Трошок и оптовареност
Нема трошоци за прибирање на податоците, ниту пак оптовареност на извештајните единици бидејќи се преземаат директно (електронски) од административен извор.	
17	Ревизија на податоците
17.1	Политика за ревизија на податоците
Ревизијата на податоците се прави во согласност со Политиката за ревизија на ДЗС <u>Политиката за ревизија</u>	
17.2	Практика за ревизија на податоците
Не е применливо.	
18	Статистичка обработка
18.1	Извори на податоци
Управа за јавни приходи, податоци за промет	
18.2	Фреквенција на прибирање податоци
Тримесечна	
18.3	Прибирање на податоците
Од административните извори, податоците се добиваат електронски.	
18.4	Проверка на податоците
Сите податоци се проверуваат за време на внесувањето и секоја променлива се проверува преку споредба со минатите вредности според критериум за кохерентност.	
18.5	Компилирање податоци
Индексите за услуги се составуваат како едноставни индекси кои се пресметуваат директно од податоците со фиксна база (2021 = 100). Пресметката на пониските агрегатни индекси (двоцифрено ниво од NACE Rev.2) се врши врз основа на директна споредба на податоците за тековниот квартал и податоците за просечната квартална вредност на прометот во основната година.	
18.6	Прилагодување
Не е применливо.	
19	Коментар
Нема коментар.	
A.1	Анекси